

RAZGOVOR POVODOM FILMA I SERIJE JUŽNI VETAR

Ana Marija Grbić: *Kakvo je to iskustvo raditi na žanrovskom/krimi filmu i seriji u Srbiji?*

Petar Mihajlović: Morao bih da kažem da je bilo podjednako priyatno i neprijatno. Sa tehničke, produkcijske strane, od inicijalne ideje do premijere filma prošlo je nekih dvanaest godina. S druge strane, od inicijalne ideje za seriju do samog emitovanja prve epizode prošlo tek nešto više od godinu dana. U kreativnom smislu, stvarnost u Srbiji je nepresušni izvor inspiracije kada pričamo o ovom žanru, o ovoj tematiki, ali trebalo je „izabrati“ najboljeg mogućeg junaka (tj. antijunaka) i „ispričati“ najbolju moguću verziju njegove priče. Bili smo svesni da ćemo se baviti žanrom koji naša kinematografija do sada gotovo da nije ni prepoznala i da, samim tim, moramo biti obazrivi. Ali, s druge strane, imperativ je bio da, i pod tim uslovima, ipak pokušamo da napravimo i određeni „autorski iskorak“.

A. M. Grbić: *Na koji način ste postigli balans između razvijanja pozadinskih, običnih životnih likova i žanrovskih delova filma?*

P. Mihajlović: Na neki način, već u startu sam napravio dva paralelna storilajna. Prvi se ticao glavnog toka radnje, onog koji je proizašao iz same, inicijalne ideje, dok je drugi u potpunosti bio posvećen „svemu ostalom“. To je svakako vidljivije u samoj seriji. Onda sam ih, tražeći odgovarajuća mesta, dramaturška i ritmička, ukrstio i to je bilo to.

A. M. Grbić: *Struktura franšize je interesantna: prvi deo je film, nakon njega sledi serija, nakon serije je na redu opet film. Kako je tekao proces promišljanja ovakve strukture i koji su to naročiti izazovi sa kojima ste se susreli?*

P. Mihajlović: Da budem iskren, s moje tačke gledišta, najveći izazovi su se ticali para. Pare su, dakle, delom i uticale na tu „interesantnu strukturu franšize“. Lako je svakom od kolega, koji je imao prilike da pročita scenario, bilo jasno da se radi o potentnom, kvalitetno osmišljenom projektu, dugo smo čekali da to shvati i neka od komisija FCS-a. Kada se to konačno desilo i pošto je film prošao odlično u bioskopima, obezučke smo prihvatali sve što nam je taj uspeh pružio. Film jeste bio osnova svega, biće to i ubuduće, ali bilo je jasno da ima smisla iskoristiti i ovu renesansu televizijskog igranog programa i pružiti gledaocima nešto zaista kvalitetno i, za naše uslove, drugačije.

¹ Petar Mihajlović je diplomirao dramaturgiju na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Po njegovom tekstu realizovane su mnoge pozorišne predstave (*Gavran*, *Pisati skalpelom*, *Radnička hronika* itd.) i više od 15 radio-drama, radio-minijatura i kratkih igranih filmova. Scenarista je i serije i filma *Južni vetar*.

A. M. Grbić: Uz Vas, režiser Miloš Avramović je koscenarista filma. Kako je izgledala vaša saradnja?

P. Mihajlović: Dosta dugo smo čekali taj prvi film pa se, shodno tome, dosta dugo i radilo na konačnoj verziji scenarija koja je zaključana bukvalno nekoliko trenutaka pre prve klape. Mnogo kafa, mnogo razgovora, nakon kojih bih seo i napisao jednu verziju. Onda, opet kafe, opet razgovori, opet pisanje... I tako nekih jedanaest godina... S jednom od verzija sam diplomirao, druga je nagrađena na jednom od konkursa za scenario, treću sam raspisao u seriju čija je prva epizoda postala prvi film... Da, dugo smo čekali, ali, eto, srećom, Miloš nijednog trenutka nije želeo da odustane od ovog filma i čekanje se isplatiло...

A. M. Grbić: Da li je pisanje scenarija usamljenički posao?

P. Mihajlović: Ako se pod pisanjem scenarija misli na sâm proces gde jedna osoba sedne na svoju omiljenu stolicu, stavi laptop (ili šta već) na svoj omiljeni radni sto, skuva bokal svoje omiljene kafe (ili čega već) i provede određeni broj dana i noći beležeći filmski koncipirane misli na papir (ili gde već), onda je to zaista usamljenički posao. Ali ako se pod pisanjem scenarija misli i na sve te telefonske pozive reditelja, producenata, glumaca, raznorazne rokove, projektne dokumentacije, slušanje predloga, opravdavanje likova i replika, „peglanja“ prve ruke, druge ruke, treće ruke..., onda je to nešto sasvim drugo. Scenario prepostavlja film, a film veliki broj ljudi koji će na njemu raditi, a tu su negde i svi oni koji će taj film (uvek se nadaš) želeti da vide, tako da bih se pre opredelio za tu drugu verziju.

A. M. Grbić: Koje serije su Vas inspirisale, koje su to serije koje ste gledali u svom formativnom životnom periodu?

P. Mihajlović: Nadam se da taj neki moj „formativni životni period“ još uvek traje i da će trajati dokle god budem mogao da sa uživanjem pratim to što se u ovom konkretnom polju bude dešavalo i u budućnosti jer je očigledno da ima poprilično prostora za to. Dejvid Sajmon je bog i mislim da još uvek nije izmišljeno ništa bolje i tačnije od tih njegovih montažnih sekvenci kojima završava sezone i serijale. Počelo je sa *Odeljenjem za ubistva* i nadam se da će trajati što duže. Taj osećaj da uvek podjednako bude udaljen od fikcije i dokumenta, od samozadovoljnog umetničkog dela i suve kablovske zabave, od društvene, političke angažovanosti i lične drame „malog čoveka“, od nadmenog proseravanja i banalnog kukumavčenja... Njegove serije se podjednako čitaju i slušaju i gledaju, a onaj, ko to želi, nakon svega, svakako postaje „bolji čovek“. Kao da nije dovoljno toga doneo serijom *Lui* koju je radio za Ef-Eks, Lui Si Kej me je oduvao svakim segmentom svoje „oslobodene“ veb-serije *Horas i Pit*. Potpunu slobodu u pristupu i realizaciji nudi poslednjih godina i inspirativni Čarli Bruker, ali, naravno, u drastično drugačijem ključu... S druge strane, tendenciju da budu vrlo inspirativne poseduju i one serije koje nikome ne biste preporučili. I svakako ih je mnogo više...

A. M. Grbić: Na koji način se razlikuje Vaš proces rada kada radite na scenariju za film i kada radite na scenariju za seriju?

P. Mihajlović: Jeste opšte mesto, ali, eto, film je, u poređenju sa serijom koja je maraton, sprint na sto metara (ili 110 sa preponama). Pogotovo ako je u pitanju žanrovski film gde

je dosta stvari unapred utvrđeno što, samim tim, donekle i olakšava posao. Ako se stvari dobro postave, neke scene se gotovo same pišu. Takođe, svestan sam i da postoji dosta scena („produkcijski zahtevnijih“) koje će ipak, u svojoj konačnici, umnogome da zavise i od stvari na koje nemam poseban uticaj. Mnogo više uživam radeći na serijama jer je, logično, mnogo više prostora, a ja volim da se raspišem. Uživam baveći se „sporednim likovima“ za koje u filmu inače ne bi bilo mesta... Dakle, za mene je proces manje-više isti, ali se, logično, razlikuje u obimu (i satisfakciji).

A. M. Grbić: *Koju domaću seriju cenite i zbog čega?*

P. Mihajlović: Ako pričamo o serijama nastalim u poslednjih nekoliko godina, onda bih izdvojio Žmurke Miše Radivojevića jer je profesor Radivojević još jednom dokazao da je sa svojih osamdeset godina mlađi i slobodniji od svih nas zajedno! Tu je i *Meso Nikole Pejkovića* koji piše i stvara izuzetno životan, epski ciničan bluz sa takvom lakoćom da bukvalno zasuzim i pre nego dođe ta neka replika kojom namerava da poentira. Čuo sam da su *Kosti* još bolje! A pomenuo bih i Mladena Đorđevića i njegovu dokumentarnu seriju proisteklu iz projekta *Sumrak u bečkom haustoru*. Iako sam imao prilike da pogledam svega četiri od očekivanih dvanaest epizoda, mislim da je Mladen i ovoga puta uspeo da za nas ostale proširi vizuru i polje mogućeg delovanja.

A. M. Grbić: *Da li kvalitet serije zavisi umnogome od novčanog zamaha produkcije?*

P. Mihajlović: Maksimalno se trudim da me, dok radim, cela ta stvar sa „budžetskim konstrukcijama“ zaobiđe. Jasno je da određena svota novca donosi ili odnosi mnogo toga, pogotovo ako je namera autora i da „sve to izgleda skupo“, ali ipak volim da mislim da je dobra ideja osnova svega i da će ona lakše pokriti manjak novca, nego što će novac nadomestiti lošu ideju.

A. M. Grbić: *Gde vidite domaću seriju u budućnosti? Kako se ona razvija?*

P. Mihajlović: Trenutno mi cela stvar sa ogromnim brojem projekata koji su u fazi snimanja i još većim čija se realizacija očekuje u bliskoj budućnosti deluje potpuno haotično, ali pretpostavljam da bi to bio jedan klasičan „srpski modus operandi“ samo ovog puta primjenjen, konkretno, na televizijske serije. Kolegijalno, naravno da mi je drago što se ovoliko snima, a siguran sam i da za svaku verziju „istine“ ima dovoljno publike. E sad, da li je to „dovoljno“ dovoljno i za one koji daju pare, ostaje da se vidi i mislim da će se upravo na taj način u budućnosti i iskristalisati cela ta zbrka. Nadam se da će, s protokom vremena, više prostora dobiti ti neki „eksperimentalniji, hrabriji“ projekti čija realizacija neće zavisiti od potencijalnih šerova i rejtinga već od autorskog potencijala naših stvaralaca (koji sva-kako imaju šta da kažu) ili prilika da obrazujemo publiku pružajući joj nešto „drugačije“.